

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Vår dato:

09.11.2020
[Deres dato]

NHOs innspill til høring av rapporten Statlig tildeling av grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern

NHO viser til brev fra 25.juni 2020 med invitasjon til å gi høringsinnspill til rapporten Statlig tildeling av grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern, med forlenget høringsfrist 13.nov 2020. Vi takker for muligheten til å gi våre vurderinger av forslagene som fremmes.

Forskningsrådet har fått i mandat fra Kunnskapsdepartementet å utrede endringer i grunnfinansieringen for instituttene, basert på mandatet fra regjeringens Strategi for instituttpolitikk. Forskningsrådets rapport er teknisk og krever spisskompetanse for å kommenteres i detalj. NHO baserer sine kommentarer derfor på dialog med våre landsforeninger, og da særlig FFA, og kommentarene våre holdes bevisst på et mer overordnet og prinsipielt nivå.

Forskningsinstituttene er avgjørende for Norges omstilling og innovasjon. Det understrekes også i regjeringens Strategi for helhetlig instituttpolitikk. NHO mener at Grunnfinansieringsordningen (GF) må gjenspeile instituttenes særpreg og samfunnsrolle, til forskjell fra privat konsulentvirksomhet og UH-virksomhet. Nivået på grunnfinansieringen er sentralt for at instituttene skal kunne levere på samfunnsoppdraget de er gitt. Dette vises det også til i OECDs vurderinger om at lavt nivå på grunnfinansieringen i Norge begrenser instituttene omstilling- og innovasjonskraft. NHO mener at grunnfinansieringen til forskningsinstituttene bør trappes opp.

NHO mener at Forskningsrådet har gjort et grundig og godt arbeid med vurdering av dagens grunnfinansieringsmodell og anbefalinger. Vi er enig i den overordnede konklusjonen om å bygge videre på dagens hovedmodell. Vi skulle gjerne sett en overordnet refleksjon i rapporten rundt hvordan de foreslåtte endringene vil påvirke instituttlandskapet over tid. NHO er opptatt av at revisjonen gir økt legitimitet til ordningen, at ordningen oppleves ryddig og gir velbegrunnet fordeling av GF over tid.

Forskningsrådet mener at ordningen må gjenspeile de tre grunnleggende kravene for å defineres som et forskningsinstitutt: Dokumentert vitenskapelig kvalitet, objektivitet og evne til å være driver for omstilling. Grunnbevilgningen bør primært benyttes for å tilfredstille disse kravene. NHO er enig i dette. GF-ordningen skal bygge opp under en robust instituttsektor som i enda større grad bidrar til bærekraftig utvikling og omstilling, gjennom forskning av høy kvalitet og relevans.

Heterogeniteten i sektoren er etter vår mening en styrke, som også er fremhevet i regjeringens Strategi for helhetlig instituttpolitikk. Det innebærer at instituttene særpreg må ivaretas i GF-ordningen. Vi mener at kvalifiserings- og resultatindikatorer må være felles på tvers av sektoren for å ha sammenlignbare størrelser innen og mellom arenaene. Men det er ikke et mål at alle institutter leverer like godt på alle indikatorene. Eventuelt særskilt begrunnet høyere finansieringsnivå til et gitt institutt, bør håndteres separat gjennom spesifikke bevilgninger, utenom grunnfinansieringsordningen.

Forskningsrådet mener det bør vurderes å samle grunnfinansieringsansvaret i ett departement. NHO støtter ikke forslaget. Departementene har et særlig ansvar for å bygge kunnskap på sine fagområder, noe grunnfinansieringene til instituttene er ett av flere virkemidler for. Det viktig for oss at sektorprinsippet og fagdepartementenes ansvar ivaretas.

NHOs vurdering av foreslåtte indikatorer

NHO mener det er behov for en utjevning av ulikheten i grunnfinansieringsnivå mellom institutter. GF må være dynamisk og fange opp endringer i og mellom instituttene over tid. Samtidig må ordningen ikke være utsatt for tilfeldige eller kortvarige variasjoner i instituttene aktiviteter. Ulikheter i GF-nivå bør over tid speile ulikheter i profil mellom instituttene slik de framstår i dag.

- Vi er enig med NFR i at nasjonale oppdragsinntekter er en indikator for relevans.
- Nasjonale brukerrettede bidragsinntekter fra departementer og underliggende etater er foreslått som resultatindikator. NHO mener at dersom indikatoren skal innføres bør den vektet lavt, og det må det tydeliggjøres hvordan denne type inntekter skal kategoriseres i rapporteringen. Dersom indikatoren ikke innføres, bør indikatoren for nasjonale og internasjonale oppdragsinntekter vektet opp.
- NHO er positiv til å introdusere kommersialisering som resultatområde i grunnbevilgningsordningen. Det gir et insentiv og en tydelig forventning om instituttene skal bidra til kommersialisering av resultater fra deres forskning.
- Publikasjonspoeng pr forskerårsverk er foreslått videreført som indikator for kvalitet. NHO er enig i at publiseringsaktiviteten i instituttsektoren bør stimuleres gjennom grunnfinansieringsordningen og at publikasjonspoeng er en god resultatindikator.
- NHO er enig i forslaget om å erstatte avlagte doktorgrader med ansatte med doktorgrad som resultatindikator for kvalitet. Det vil gi et bedre bilde av det faglige nivået i instituttet.
- NHO mener at forslaget om å redusere vektningen av internasjonale inntekter fra 20% til 15% ikke er hensiktsmessig. Internasjonale prosjekter gjør at Norge øker eksportinntekter fra kunnskap. Institutter benytter disse internasjonale prosjektene til bl.a. å kople norske og internasjonale bedrifter sammen. Internasjonale inntekter gir dermed merverdi og kommer norsk industri og næringsliv til gode. NHO mener at 20% vektning av Internasjonale inntekter bør opprettholde.
- NHO er positive til Forskningsrådets anbefaling om at det innføres en terskelverdi for uttelling på hver av resultatindikatorer for et enkelt institutt der det gis noe lavere uttelling pr enhet ved score over terskelverdien. Etablering av terskelverdi for hver indikator i kombinasjon med etablering av en felles resultatarena, forsterker insentivet for

at alle instituttene skal levere på bredden av indikatorer. Dette er en ønsket utvikling idet flere institutter er representert på flere arenaer og tverrfaglighet blir mer fremtredende.

- NHO er samtidig opptatt av at GF-systemet støtter opp om mangfold i sektoren. Det er derfor viktig at grunnfinansieringssystemet totalt sett understøtter mangfoldet i sektoren.
- NHO mener at omfordelingsprosenten må balansere hensynene til dynamikk i ordningen, robusthet i ordningen og forutsigbarhet for instituttene. Vi mener at det vil være ønskelig med en forsterket dynamikk i ordningen over tid, og at GF bør fordeles etter konkurranse.
- NFR anbefaler å beregne resultatscore for alle instituttene i en felles konkurransearena, men at omfordelingen skjer innenfor hver finansieringsarena. NHO ønsker å påpeke at den foreslåtte modellen vil bli kompleks. NHO ønsker å understreke at det vil bli viktig for modellens legitimitet at den gjøres så transparent som mulig og at den kan kommuniseres og forklares både innenfor og utenfor sektoren.
- NHO mener det er ønskelig med tydelige og prinsipielle kvalifiseringsindikatorer og terskelverdier, som er robuste både for institutter som er i ordningen og for FoU-miljø som vil søke seg inn i ordningen.
- Når nye forskningsinstitutter tas inn i ordningen, er det etter vårt syn viktig at eier, ev arenadepartement, overfører tilstrekkelige midler til grunnfinansieringsordningen i tråd med dagens Retningslinjer for statlig grunnfinansiering av forskningsinstitutter og forskningskonsern. Dette er avgjørende for at ordningen ikke skal bli utvannet.
- NHO er enig i at terskelgrensen for personstørrelse på 20 forskerårsverk bør beholdes.
- NHO viser til FFA sitt innspill om oppdrags- samarbeidsinntekter og slutter seg til forslaget om å inkludere følgende i indikatoren:
 - Nasjonale oppdragsinntekter
 - Internasjonale oppdragsinntekter inkl inntekter fra næringsliv og fra definerte målrettede internasjonale programmer
 - Bidragsinntekter fra departementer og underliggende etater
 - Inntekter fra private kilder (oppdrag og bidrag)
 - Inntekter fra NFRs samarbeidsprosjekter
- NHO mener indikatoren publiseringspoeng pr forskerårsverk bør beholdes.

NHO takker for muligheten til å gi våre innspill og ønsker lykke til med det videre arbeidet.

Vennlig hilsen
Næringslivets Hovedorganisasjon
Kompetanse og Innovasjon

Rebekka Borsch, avdelingsdirektør